nedaug išmestų ir pamestų to meto daiktų, dirbinių fragmentų, tai yra sluoksniai tušti, neinformatyvūs. Į juos, išskyrus pirminį paviršių, pateko nedaug radinių.

Iš viso surasti 246 radiniai: 156 masiniam radinių tipui priskiriamų bei 90 ypačiųjų radinių. Tarp masinės medžiagos radinių dominuoja buitinės keramikos indų, būdingų XVII–XVIII a. laikotarpio gamybai (dubens, keptuvės, puodų, puodynių), dalys. Pasitaikė ir keletas puodų šukių, ornamentuotų bangele, kurie preliminariai datuojami XVI a. viduriu ar truputį anksčiau (2, 3 pav.). Statybinės keramikos (plokštinių koklių dalys) radiniai taip pat būdingi XVII a. I pusei – viduriui. Jie, sprendžiant pagal jų puošybos motyvus, yra būdingi, masiniai, labiausiai paplitę, dažniausiai aptinkami ir niekuo neišsiskiriantys iš Vilniaus senamiesčio teritorijoje aptinkamų šių radinių tipo (4, 5 pav.). Seniausi ir informatyviausi ypatieji radiniai (numizmatinė medžiaga) siekia XVII a. I pusės laikotarpį. Vyrauja įvairaus laiko monetos: XVII a. I pusės, dominuoja XVII a. 7 dešimtmečio variniai Jono Kazimiero šilingai, keletas XVIII a. 5 ir 9 dešimtmečių, XX a. I pusės – 6 dešimtmečio. Sprendžiant pagal seniausius radinius, susidaro įspūdis, kad neaiškaus masto antropogeninė veikla šiame sklype siekia XVII a. I pusę. Manytina, kad ilgą laiką (apie 50–60 m.) po Šv. Stepono bažnyčios pastatymo (XVI a. vidurio – II pusės) jos artimiausia aplinka šalia Šv. Stepono gatvės iš jos V pusės buvo tuščia. Pirminio paviršiaus, aptinkamo daugelyje sklypo vietų, chronologija lieka neaiški.

Šv. Stepono St. 33, 35A

In 2019, a field evaluation (9 trenches totalling 90 m^2) was conducted in a roughly 8137 m^2 area on the plots at Šv. Stepono St. 33, 35. It ascertained that a 0.55–2.7 m thick cultural layer with 5–9 horizons had formed in the evaluated

0 3 cm

0 2 cm

4 pav. XVII a. I pusės plokštinio koklio, puošto herbiniu skydu su ereliu, fragmentas. L. Kajotos nuotr.

Fig. 4. A fragment of a first half of the 17th-century panel stove tile decorated with a coat-of-arms featuring an eagle

5 pav. Žalvarinis auskaras. L. Kajotos nuotr.

Fig. 5. A bronze earring

plots. The thinnest cultural layers (0.5–1 m thick) were discovered in the central, S, and SW parts of the plot (Fig. 1), the thickest (1.5–2.7 m thick) in the NW, N, and E parts. In all, 246 finds were found: fragments of 17th–18th-century household pottery (Figs. 2, 3), pieces of panel stove tiles (*Blattkacheln*) from the first half of the 17th century (Fig. 4), and coins from the mid-16th, first half of the 17th, second half of the 17th, late 18th, and first half of the 20th centuries and from the 1740s (Fig. 5).

Pavel Vutkin

Maironio ir Kūdrų gatvės

2019 m. atlikti detalieji tyrimai bei žvalgymai rekonstruojamos šiluminės trasos vietose Vilniuje, Maironio ir Kūdrų gatvių aplinkoje. Renovuojamos trasos įrengimo metu 1985 m. buvo atlikti tyrimai – fiksuoti supiltiniai arba suardyti kultūriniai sluoksniai, rasta XVI–XVII a. radinių (*LIIR,* f. 1, b. 1442). Centrinėje

1 pav. Atidengta medinė struktūra. P. Vutkino nuotr.
Fig. 1. The unearthed wooden structure

2 pav. Aptiktos plytų grindys. P. Vutkino nuotr.
Fig. 2. The discovered brick floor

fiksuotos trasos dalyje nuo 1–1,5 m gylio atidengtas iki 1,45 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI a. II puse – XVII a. II puse. Taip pat aptiktas miesto atliekų sąvartynas, datuojamas XVI–XVII a., kuriame surasta daug buitinės keramikos radinių. Trasos V dalyje kultūrinis sluoksnis suardytas įvairių stambaus masto žemės kasimo darbų metu. 1988 m. vykdyti tyrimai įrengiant šiluminius tinklus Maironio gatvės aplinkoje (*LIIR*, f. 1, b. 1366). Fiksuotas iki 2,4 m storio XVI–XVIII a. kultūrinis sluoksnis, atidengta miesto gynybinės sienos dalis. 2002 m. Kūdrų gatvėje ištirtas 31 m^2 plotas (*ATL 2002 metais*, 2003, p. 247–249). Iki 1,2 m gylio esantys sluoksniai datuoti XIX–XX a., o giliau – XVII–XVIII a. Po metų Kūdrų gatvėje žvalgytas 4000 m^2 plotas (*ATL 2003 metais*, 2004, p. 267). Iki 1,4–3,5 m gylio fiksuoti XIX–XX a. sluoksniai, žemiau – XVIII–XX a. Be to, aptiktas medinio latako fragmentas, datuojamas XVII(?)–XX a. 2018 m. M. Žėkaitė vykdė archeologinius tyrimus Misionierių kalno aplinkoje, šalia Maironio, Kūdrų ir Aukštaičių gatvių (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 659). Fiksuoti sluoksniai su pavienėmis XX–XXI a. šiukšlėmis. 60–65 cm gylyje atidengtas XVIII a. pabaigos tvoros, juosusios vaismedžių sodą, tęsinio fragmentas. Įžemis pasiektas 1,6 m gylyje. 2018 m. O. Šimaitės g. 27 ištirtas vienas 4 m^2 dydžio šurfas (*ATL 2018 metais,* 2019, p. 660). Nustatyta, jog iki 2,3 m gylio tęsiasi XX a. piltinės kilmės sluoksnis su XIX–XX a. radiniais. Dėl aukšto gruntinio vandens lygio ir šlapios grunto struktūros įžemis šurfe nepasiektas.

2019 m. nagrinėjamoje teritorijoje žvalgytos 3 bendro 224,1 m^2 dydžio tranšėjos bei tirtos 3 bendro 399,2 m^2 dydžio perkasos. Fiksuotas iki 4 m storio kultūrinis sluoksnis. Teritorijoje į Š nuo O. Šimaitės ir į V nuo Maironio gatvių 3,3–3,5 m gylyje atidengtos medinės konstrukcijos (1 pav.), greičiausiai siejamos su netoli šios vietos buvusiu Vilnios kanalu, liekanos. Ji įrengta XIX a. II pusėje ir naudota iki XX a. pradžios. Virš jos iki 2 m gylio tęsėsi XIX a. pabaigos – XX a. pradžios juodos spalvos gruntas, o aukščiau – XX a. piltinės kilmės sluoksnis, suformuotas vykdant paviršiaus formavimo darbus.

Maironio gatvės R dalyje gruntiniai vandenys pasiekti 3,5 m gylyje, o šlynas – įžemis –

4 m. Virš jo iki 2,5 m gylio tęsėsi drėgnas tamsiai pilkas gruntas su mediena, durpėmis ir sąnašinio smėlio tarpsluoksniais bei XVI a. radiniais. Aukščiau yra 20 cm storio pilkas gruntas su mediena be radinių, greičiausiai suformuotas drenažui. Virš jo tęsiasi XVI a. pabaigos – XVII a. horizontas, ant kuriuo XVIII a. pabaigoje sudėtas netašytų akmenų grindinys, atidengtas 1,8–2,2 m gylyje, bei pastatytas medinis pastatas su plytų grindimis. Pastato liekanų aptikta 2–2,1 m gylyje nuo esamo paviršiaus (2 pav.). XIX a. viduryje – II pusėje minėtas pastatas sudegė, o XIX a. II pusėje ant buvusio grindinio bei plytų grindų pastatytas naujas statinys – jo liekanos atkastos 1–1,5 m gylyje nuo esamo paviršiaus. Statinys nugriautas XX a. Dėl šios priežasties šioje teritorijoje iki 1–2,2 m gylio fiksuotas piltinės kilmės XX a. sluoksnis, suformuotas reljefo formavimo darbų metu.

Toliau į R iki 1,3–2 m storio tęsiasi XIX–XX a. piltinės kilmės sluoksnis, suformuotas krantinės tvarkymo – paviršiaus aukštinimo darbų metu. Žemiau jo iki projektinio 2,4–2,7 m gylio glūdi drėgnas juodas durpingas gruntas su XVII a. – XX a. pradžios radiniais. Jis siejamas su netoli šios vietos buvusiu Vilnios kanalu – čia buvo drėgna, gyvenimui netinkama vieta. Gruntiniai vandenys čia prasideda 1,8–2 m gylyje.

Tyrimų metu inventorinti 497 radiniai (3 pav.). Daugiausia tai XVI–XVIII a. buitinės ir statybinės keramikos, būdingos Vilniaus senamiesčio kultūriniams sluoksniams, šukės: plokštinių arba karnizinių koklių, dengtų žalia glazūra bei puoštų kesonais, treliažu, augaliniais motyvais, kiliminiais raštais, fragmentai; neglazūruotų arba dengtų žalia glazūra dubeninių koklių fragmentai; virimo puodų dalys, Kielcų keramikos puodynių šukės, puodynių, dengtų žalia arba ruda glazūra, fragmentai.

3 pav. Tyrimų metu aptiktų radinių pavyzdžiai. L. Baltruškevičiaus nuotr.

Fig. 3. Examples of finds discovered during the investigation

Maironio and Kūdrų Streets

In 2019, 3 utility trenches (a total of 224.1 m^2) were monitored and 3 trenches (a total of 399.2 m^2) excavated in the vicinity of Maironio and Kūdrų Streets in Vilnius. The remains of a second half of the 19th-century wooden structure (Fig. 1), which is probably connected with the Vilnia canal, which once existed nearby, were unearthed at a depth of 3.3–3.5 m in the area to the N of Onos Šimaitės Street and to the W of Maironio Street. Above it lay late 19th – early 20th-century black soil and above that a 20th-century fill layer.

Silt sterile soil was reached at a depth of 4 m in the E part of Maironio Street. Above it lay damp, dark grey soil with seams of wood, peat, and alluvial sand and 16th-century finds, followed by a 20 cm thick layer of grey soil with wood but without finds, which had probably been created for drainage purposes, and a late

16th–17th-century horizon. Atop this was late 18th-century fieldstone paving and a wooden building with brick floors (Fig. 2). This building burnt in the mid – second half of the 19th century and a new structure was erected on the former paving and brick floor in the second half of the 19th century and demolished in the 20th century. A 19th–20th-century fill layer up to 1.3–2 m thick, which was created during the renovation – elevation of the quay, lay further E. Below it, down to the planned depth of 2.4–2.7 m, lay damp black peaty soil with 17th – early 20th-century finds.

The investigation inventoried 497 finds (Fig. 3), mostly 16th–18th-century household pottery sherds and structural ceramics fragments.

Atas Žvirblys

Didžioji gatvė 3

2019 m. gegužės–lapkričio mėnesiais Didžiojoje g. 3 detaliųjų tyrimų metu ištirti 8 plotai (bendras 41,78 m^2) ir žvalgyta apie 43 m^2. Pirminė mūrinė statyba sklype fiksuojama XV–XVI a. Šiuo laikotarpiu čia susiformavo dvi posesijos prie Didžiosios gatvės. Pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose užstatymas minimas 1559 m. 1610 m. didžiojo Vilniaus gaisro metu sudegė mediniai valdos statiniai. 1656, 1668 ir 1685 m. minimos įvairios rekonstrukcijos. Gaisrai posesijoje vėl vyko 1737, 1748, 1757 ir 1760 m. Pastato kapitalinis remontas atliktas 1999–2000 m. (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 400–404).

1 pav. Tyrimų suvestinis planas: 1 – 2019 m. tyrimai; 2 – 2019 m. žvalgymai; 3 – 2007 m. K. Katalyno tyrimai; 4 – 2014 m. L. Girlevičiaus tyrimai; 5 – 2016–2017 m. L. Girlevičiaus tyrimai; 6 – 2017 m. L. Girlevičiaus tyrimai rūsyje; 7 – 2017 m. L. Girlevičiaus tyrimai kieme; 8 – 2018 m. A. Kalinausko tyrimai; 9 – 2018 m. L. Girlevičiaus tyrimai. A. Žvirblio brėž.

Fig. 1. A summary plan of the investigation: 1 – 2019 investigation; 2 – 2019 field survey; 3 – 2007 investigation by Katalynas; 4 – 2014 investigation by Girlevičius; 5 – 2016–2017 investigation by Girlevičius; 6 – 2017 investigation by Girlevičius in the basement; 7 – 2017 investigation by Girlevičius in the courtyard; 8 – 2018 investigation by Kalinauskas; 9 – 2018 investigation by Girlevičius